

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 13Csp/16/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8324200701
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Lacová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2024:8324200701.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou: JUDr. Lucia Lacová, v spore žalobkyne: A. B., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, XXX XX E., právne zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, Advokátska kancelária, so sídlom Sov. hrdinov č. 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: F. B. B. G. H., so sídlom F. I. X, XXXXX B., G., zapísaná v parížskom registri obchodu a spoločností pod č. 542 097 902, konajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom F. B. B. G. H., pobočka zahraničnej banky, so sídlom A. X, XXX XX F., IČO: XXXXXXXX, v konaní o primerané finančné zadostučinenie vo výške 300,00 Eur, takto

rozhodol:

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni sumu vo výške 150,00 Eur v lehote do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd žalobu v prevyšujúcej časti z a m i e t a.

III. Súd žalobkyni p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania vo vzťahu k žalovanému v rozsahu 100% z prisúdenej sumy s tým, že o samotnej výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením súdneho úradníka.

odôvodnenie:

1. Dňa 08.03.2024 bola Okresnému súdu Humenné doručená žaloba o primerané finančné zadostučinenie vo výške 300,00 Eur, ktorou sa žalobkyňa domáhala vydania rozhodnutia tak, aby súd zaviazal žalovaného povinnosťou zaplatiť primerané finančné zadostučinenie vo výške 300,00 Eur a tiež povinnosťou nahradiť žalobkyni trovy konania. Uplatnený nárok odôvodnila nasledovne tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 6Csp/30/2022, bola ako žalobkyňa v postavení spotrebiteľky, o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, úspešná. Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 6Csp/30/2022 zo dňa 21.11.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť 06.12.2023 v spojení s opravným uznesením okresného súdu z 22.12.2022, ktoré nadobudlo právoplatnosť 25.01.2023, v spojení s Rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2CoCsp/17/2023 zo dňa 23.11.2023, ktorý nadobudol právoplatnosť 06.12.2023, súd určil, „že úver zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere a Zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydaní kreditnej karty a Rámcová zmluva o poskytovaní platobných služieb z 28.4.2015, je bezúročný a bez poplatkov.“ (ďalej ako „základné konanie“) V ďalšom žalobkyňa poukázala na bod č. 25, č. 26 a č. 28 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie v základnom konaní. Podľa § 3 ods. 5 tretia veta zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa: „Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.“ Podľa § 4 ods. 2 písm. b/ zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa: „Predávajúci nesmie upierať spotrebiteľovi práva podľa § 3.“ Žalobkyňa si ako spotrebiteľka uplatňuje primerané finančné zadostučinenie za porušenie jej

spotrebiteľských práv, ktoré bola nútená brániť v základnom konaní. PFZ má sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má aj funkciu relutárnu, ktorá predstavuje obohatenie spotrebiteľa vo výške priznaného PFZ proti dodávateľovi za to, že spotrebiteľ podstúpil súdne konanie, v ktorom bol ako spotrebiteľ na súde úspešný. Slovo primeraný má viacero synonym a jedným z nich je slovo spravodlivý. Výška PFZ preto nemôže mať len symbolický význam, nakoľko PFZ, len v symbolickej výške, nemôže byť ani primeraným ani spravodlivým. V tejto súvislosti dáva do pozornosti, že na rozdiel od iných inštitútov finančného zadosťučinenia existujúcich v právnom poriadku SR (napr. ochrana osobnosti), v ktorých sa na prvé miesto kladie morálne zadosťučinenie a finančná satisfakcia slúži len na dovŕšenie nápravy, tak pri inštitúte PFZ je možné zadosťučinenie len v peňažnej forme ako jediného prostriedku, na jednej strane postihu nečestného dodávateľa a na druhej strane je PFZ odmenou spotrebiteľa za úspech na súde v spotrebiteľskom právnom vzťahu. Ak má PFZ reálne plniť svoj účel, tak je to možné len priznaním PFZ v takej výške aby mala, nielen deklarovanú sankčnú, odradzujúcu a relutárnu funkciu, ale aby mala tieto funkcie aj reálne, čo PFZ priznané v symbolickej výške splňať nemôže. Aj keď výška PFZ sa nedokazuje a súd ju stanovuje voľnou úvahou, tak kritéria, z ktorých by mala voľná úvaha vychádzať, vyplývajú z intenzity porušenia spotrebiteľského práva zo strany dodávateľa. Vo veciach, v ktorých je predmetom konania finančná čiastka, je jediným objektívnym kritériom, ktoré by malo byť rozhodujúcim pre určenie výšky PFZ, suma o ktorú sa dodávateľ na úkor spotrebiteľa obohatil, alebo sa chcel obohatiť. Pri nepeňažných nárokoch, z ktorých nevyplýva výška finančného plnenia, by takýmto kritériom mala byť recidíva porušovania spotrebiteľského práva, s tendenciou zvyšovania PFZ pri zistení opätovného porušenia spotrebiteľského práva. Nakoľko je žalobkyňa spotrebiteľkou, ktorá úspešne uplatnila porušenie svojho práva na súde, bola tým splnená hypotéza vyššie citovanej právnej normy a PFZ vo vzťahu k určeniu bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru si uplatňuje vo výške 300,00 Eur. K otázke rozsahu porušenia spotrebiteľského práva žalobkyňa uviedla, že je definovaná rozsudkom v základnej veci, t. j. Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 6Csp/30/2022 zo dňa 21.11.2022, v spojení s Rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 2CoCsp/17/2023 zo dňa 23.11.2023 a ich odôvodnení, ktoré sú hmotnoprávnou podmienkou nároku na PFZ a z tejto hmotnoprávnej podmienky je potrebné vychádzať ako záväznej. Tento rozsah zisteného porušenia spotrebiteľského práva, v základnej veci, nie je možné v konaní o PFZ, ani rozširovať, ani zužovať, a navrhla podanej žalobe vyhovieť v celom rozsahu.

2. Žalovaný sa k podanej žalobe a jej prílohám, ktoré mu boli doručené dňa 18.03.2024 spolu s poučením súdu podľa Civilného sporového poriadku a s Uznesením súdu s výzvou na vyjadrenie zo dňa 12.03.2024, doposiaľ nevyjadril.

3. Podľa § 290 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „CSP“) spotrebiteľský spor je spor medzi dodávateľom a spotrebiteľom vyplývajúci zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiaci so spotrebiteľskou zmluvou.

Podľa § 151 ods. 1 CSP skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

Podľa § 297 písm. b) CSP súd na prejednanie sporu nariadi pojednávanie. Pojednávanie nie je potrebné nariadiť, ak ide iba o otázku jednoduchého právneho posúdenia veci, skutkové tvrdenia strán nie sú sporné a hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1 000 eur.

Podľa § 219 ods. 3 CSP vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na webovej stránke príslušného súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Ak o to strana požiada, súd jej oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku aj elektronickými prostriedkami.

4. V danej veci je predmetom konania zaplatenie sumy 300,00 Eur ako primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré súvisí so spotrebiteľskou zmluvou. Žalovaný sa k podanej žalobe nevyjadril a nepoprel skutkové tvrdenia tam uvedené, teda platí fikcia o ich nespornosti, pričom je rovnako splnená podmienka jednoduchého právneho posúdenia veci a zároveň hodnota sporu bez príslušenstva neprevyšuje 1 000,00 Eur, súd preto v zmysle § 297 písm. b) CSP rozhodol bez nariadenia pojednávania. Oznámenie verejným vyhlásením rozsudku v danej veci bolo zverejnené na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu dňa 09.04.2024.

5. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom celého súdneho spisu v danej veci a zistil tento skutkový stav.

6. Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 6Csp/30/2022 zo dňa 21.11.2022 v spojení s opravným Uznesením Okresného súdu Humenné č. k. 6Csp/30/2022-146 zo dňa 22.12.2022, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 23.11.2023, súd určil, že „Úver zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere a Zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere a vydaní kreditnej karty a Rámcová zmluva o poskytovaní platobných služieb z 28.04.2015, je bezúročný a bez poplatkov, a zároveň priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou, ďalej v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žiadnej zo strán právo na náhradu trov konania nepriznal.

7. Po odvolaní žalovaného Krajský súd v Prešove ako súd odvolací rozhodol rozsudkom č. k. 2CoCsp/17/2023 zo dňa 23.11.2023 tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením a priznal žalobcom nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Rozsudok súdu prvej inštancie nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť v spojení s opravným uznesením a rozsudkom krajského súdu nadobudol dňa 06.12.2023.

8. Na základe takto zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzatvára:

Podľa § 3 ods. 1. zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 39 OZ, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 52 ods. 1, 2 OZ, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3, 4 OZ, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 až 3 OZ, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 OZ, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 1 ods. 2 zákona NR SR č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinného v čase uzatvárania zmluvy (ďalej len „Zákon“) Spotrebiteľským úverom na účely tohto zákona je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov účinného v čase uzatvárania zmlúv (ďalej len „Zákon o ochrane spotrebiteľa“), každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 3 ods. 5 Zákona o ochrane spotrebiteľa, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde

úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Podľa § 4 ods. 2 Zákona o ochrane spotrebiteľa, predávajúci nesmie ukladať spotrebiteľovi povinnosti bez právneho dôvodu, upierať spotrebiteľovi práva podľa § 3, používať nekalé obchodné praktiky a neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa Smernice č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách čl. 3, zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, at o ku škodu spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou.

Podľa čl. 6 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993, členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok.

Podľa čl. 7 ods. 1 Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a súťažiacich existovali primerané a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov.

9. V prejednávanej veci je predmetom konania nárok žalobkyne opierajúci sa o ust. § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Podľa poslednej vety tohto ustanovenia, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá. Predpokladmi pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom a zároveň úspešný uplatnený nárok, ktorý vznikol porušením práv spotrebiteľa, teda práv nie len podľa zákona č. 250/2007 Z. z., ale aj práv podľa piatej hlavy prvej časti Občianskeho zákonníka, zákona o spotrebiteľských úveroch prípadne iných predpisov.

Ako konštatoval Najvyšší súd Slovenskej republiky pod úspešným uplatnením porušenia práva alebo povinnosti v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť úspešné uplatnenie konkrétneho nároku z porušenia práva alebo povinnosti napr. nároku na náhradu škody, na vydanie bezdôvodného obohatenia alebo aj na určenie neprijateľnosti konkrétne vymedzenej podmienky používanej v spotrebiteľskej zmluve (pozri uznesenie NS SR, sp. zn. 6Cdo/389/2015 zo dňa 14.09.2016). Uplatnením práva však nemožno rozumieť iba podanie žaloby spotrebiteľom, ale takýmto konaním je aj účinná obrana spotrebiteľa v konaní začatom na podnet dodávateľa.

V súvislosti s výkladom samotného pojmu „úspešné uplatnenie práva“ zo strany spotrebiteľa, súd tiež poukazuje na interpretačné pravidlo citované v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 45/2012 zo dňa 24. júna 2013, podľa ktorého „pri nejednoznačnom výklade akejkoľvek problematiky týkajúcej sa ochrany spotrebiteľa, je potrebné uprednostniť vždy ten výklad, ktorý sleduje záujem spotrebiteľa“.

10. V danej právnej veci mal súd jednoznačne za preukázané, že v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 6Csp/30/2022 žalobkyňa úspešne uplatnila svoje právo ako spotrebiteľka. Súd prvej inštancie a odvolací súd vyhovel žalobe pri určení úveru za bezúročný a bez poplatkov, tak ako je uvedené vyššie v súlade s citovanými rozhodnutiami.

Súd konštatuje, že žalobkyňa preukázala, že úspešne ako spotrebiteľka uplatnila porušenie práva a povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, pretože v súdnom konaní vedenom pred Okresným súdom Humenné pod sp. zn. 6Csp/30/2022 a následne v rámci odvolacieho konania pred Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. 2CoCsp/17/2023, bolo skonštatované porušenie povinnosti žalovaného v tomto konaní, ktorý v spotrebiteľskej zmluve o úvere použil neprijateľné zmluvné podmienky určené podľa ust. § 53 Občianskeho zákonníka za neplatné, porušenie povinnosti žalovaného, ktorý v spotrebiteľskej zmluve o revolvingovom úvere zo dňa 28.04.2015 nesprávne uviedol náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 podľa písm. k) zákona č. 129/2010 Z. z., teda zmluva neobsahovala správnu ročnú percentuálnu mieru nákladov, žalovaný neuviedol všetky predpoklady použité na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, a to v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľky, lebo bola 28,67%, ale s poistením, ktoré žalobkyňa nemohla odmietnuť, správne mala byť 30,32%.

Ďalej zmluva neobsahovala ani náležitosti v zmysle § 9 ods. 2 písm. c), písm. d), písm. z) zákona č. 129/2010 Z. z., teda zmluva neobsahovala údaj o adrese predávajúceho, na ktorej môže spotrebiteľ uplatniť reklamáciu alebo sťažnosť, rodné číslo a adresa trvalého pobytu spotrebiteľa u žalobcu v 2. rade, ktorý bol spoludlžníkom a nepochybne spotrebiteľom, a údaj o výške priemernej hodnoty RPMN, pričom takýto údaj nebol vôbec obsahom posudzovanej zmluvy. Z týchto dôvodov podľa § 11 ods. 1 písm. b) a d) Zákona o spotrebiteľských úveroch súd vyslovil, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bez poplatkov.

V zmysle ust. § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách a predmetný úver súd posúdil ako bezúročný a bez poplatkov. Práva žalobkyne boli bezpochyby porušené, keďže o tom svedčí úspech v spore v základnom konaní, ako je uvedené vyššie, a už toto vytvára právny rámec pre uplatnenie si nároku na primerané finančné zadosťučinenie, keďže vychádza priamo zo znenia § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa. Je preto možné vyvodiť, že samotné úspešné uplatnenie porušenia práva vytvára rámcový právny základ pre uplatnenie si práva na primerané finančné zadosťučinenie, ktorého výška je na posúdení súdu.

11. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Zákon nevyžaduje pre vznik tohto práva, aby spotrebiteľovi bola privedená nejaká ujma. Ujma v zmysle ustanovenia § 3 ods. 5 posledná veta Zákona o ochrane spotrebiteľa nie je kvalifikačným znakom pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia. Postačuje, že spotrebiteľ úspešne uplatnil na súde porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom. Pre priznanie primeraného finančného zadosťučinenia je teda podstatné to, že k porušeniu práva došlo. Predpokladom pre uplatnenie práva na primerané finančné zadosťučinenie je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi.

Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, pretože stačí, ak tá ujma tu je, a to bez právneho významu je, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy vplyvom porušenia práva alebo povinnosti.

Súd poukazuje aj na rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove, a teda že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia predstavuje doplnkovú ochranu spotrebiteľa, ktorú z explicitného znenia zákona nemožno stotožňovať s úspešne uplatneným právom (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/114/2018, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/179/2018 zo dňa 31.01.2019, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21Co/115/2018 zo dňa 29.01.2019).

Okrem toho súd je názoru, že žalobkyni vznikla ujma v nemajetkovej sfére, keďže konanie žalovaného bolo spôsobilé privodiť jej ujmu vo sfére jej rodinného, súkromného a spoločenského života. Možno prisvedčiť žalobkyni, že znášala stav právnej neistoty, obávala sa o výšku dlhu a jeho prípadné neustále narastanie. Žalobkyňa bola nedôvodne vystavená psychickému vypätiu zo strany žalovaného najmä vzhľadom na jeho praktiky, spôsoby domáhania sa zaplatenia pohľadávky z úverovej zmluvy vyššie v nemalej miere. Súd poukazuje, že samotné súdne konania sú náramne stresujúcim faktorom, odôvodňujúci priznanie finančného zadosťučinenia.

Vychádzajúc z uvedeného porušenia práv žalobkyne ako spotrebiteľky zo strany žalovaného, intenzity zásahu do jej práv spotrebiteľa dĺžky trvania závadného stavu a konania i objektívnej spôsobilosti tohto konania vyvolať negatívne dôsledky v súkromnom a spoločenskom živote žalobkyne, považoval súd právny základ nároku na finančné zadosťučinenie za daný.

12. Pokiaľ ide o výšku finančného zadosťučinenia, táto závisí od úvahy súdu. Pri jej určovaní sa zohľadňujú rôzne kritériá, a to intenzita, časové trvanie závadného konania, satisfakčná a sankčná funkcia a pod. V dôsledku konania žalovaného žalobkyni hrozila ujma v podobe preplatenia poskytnutého úveru, ku ktorej v konečnom dôsledku aj došlo. Žalobkyňa musela chrániť svoje spotrebiteľské práva súdnou cestou, s čím súvisí vynakladanie prostriedkov a teda došlo na strane žalobkyne k zníženiu rodinného rozpočtu, ako i času na vyhľadanie odbornej pomoci. Nie je snáď ani potrebné opätovne pripomínať, že súdne konania sú stresujúcim zážitkom, vyplývajúcim z obáv z výsledku sporu, z dĺžky súdneho konania, postoja protistrany, či možnosti vzniku ďalšej majetkovej ujmy v podobe náhrady trov konania protistrane v prípade neúspechu v konaní. Pri posudzovaní primeranosti súd tiež zohľadnil výšku plnenia, ktorú žalovaný od žalobkyne žiadal z poskytnutého úveru, ako i počet porušených povinností v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch v danej veci.

Súd je tiež toho názoru, že konanie žalovaného je vo vzťahu ku žalobkyni o to závažnejšie, že chýbajúce náležitosti úverových zmlúv žalovaného s následkom bezpoplatkovosti i bezúročnosti boli vyslovené aj

v iných súdnych konaniach, a aj napriek tomu v základnom konaní vedenom pod sp. zn. 6CSp/30/2022 žalovaný trval na tom, že zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňa všetky zákonom požadované náležitosti. Žalovaný tiež opakovane trval na tejto svojej argumentácii aj v odvolacom konaní.

13. Poskytnutie zadosťučinenia nie je sankcia za samotné porušenie povinností žalovaného ako dodávateľa, aj keď určitý odstrašujúci a preventívny účinok je v zadosťučinení obsiahnutý. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia na účely ochrany spotrebiteľa musí spĺňať požiadavku účinného, výchovného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Pri určovaní jeho výšky je spravodlivé a logické, aby táto vychádzala z ujmy, ktorá spotrebiteľovi hrozila. Zákon pri tom hovorí o „primeranom“ finančnom zadosťučinení, čo umožňuje súdu zohľadniť a posúdiť jednotlivé prípady osobitne s ohľadom na konkrétne skutkové okolnosti. Zároveň súd dodáva, že ak by žalovaný po množstvách súdnych konaní dobrovoľne upustil od nedovoleného konania, a prejavil voči svojim klientom čestnosť na trhu s úvermi, k súdnym konaniam vedených zo strán spotrebiteľov by vôbec nemuselo dochádzať.

Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia má vyjadrovať satisfakciu za stav, keď sa spotrebiteľ musel obrátiť na súd a žiadať o ochranu svojich práv. Primerané finančné zadosťučinenie je chápané ako nástroj k odstráneniu ujmy nemateriálneho charakteru, nie ako náhrada za spôsobenú materiálnu škodu. V prípade primeraného finančného zadosťučinenia ide o nárok, ktorý podlieha voľnej úvahe súdu, ktorá však musí byť podložená konkrétnymi skutkovými okolnosťami, je potrebné vychádzať z povinnosti žalobkyne tvrdiť a preukázať rozhodujúce skutočnosti, ktoré ju viedli k uplatneniu primeraného finančného zadosťučinenia práve v požadovanej výške. Súd poukazuje, že náprava vo vzťahu k danému porušeniu práv spotrebiteľa - žalobkyne už bola poskytnutá v základnom konaní.

Princíp primeranosti sa aplikuje na konkrétnu situáciu, na konkrétnu vec, ktorá je prejednávaná a primeranosť predstavuje takú mieru nároku, ktorá práve zodpovedá, resp. vyhovuje istým okolnostiam, požiadavkám, podmienkam a kritériám a výška primeraného nároku je adekvátna, resp. úmerná a odôvodňovaná individuálnymi okolnosťami prípadu a musí byť spravodlivá.

Spotrebiteľské práva žalobkyne boli porušené, a tak jej vznikol nárok na primerané finančné zadosťučinenie. Neznamená to ale, že jej patrí v takej výške, ako sama požadovala. Žalobkyňou požadované finančné zadosťučinenie vo výške 300,00 Eur sa súdu javilo ako neprimerané, a preto po úvahe jeho výšku moderoval.

Súd sa pri určení výšky opieral o rozhodovaciu prax Krajského súdu v Prešove (príkladmo č. k. 9CoCsp/31/2022-128 zo dňa 20.10.2022, sp. zn. 8CoCsp/13/2021 zo dňa 31.01.2022, č. k. 5CoCsp/34/2022-223 zo dňa 19.01.2023, sp. zn. 9CoCsp/22/2023 zo dňa 08.06.2023, sp. zn. 13CoCsp/2/2023 zo dňa 26.07.2023).

Súd považoval za primerané priznať žalobkyňi finančné zadosťučinenie s ohľadom na úspešné uplatnenie svojho práva ako spotrebiteľky a porušenia povinností žalovaného v základnom konaní Okresného súdu Humenné sp. zn. 6CSp/30/2022 v spojení s odvolacím konaním Krajského súdu v Prešove sp. zn. 2CoCsp/17/2023, vo výške 150,00 Eur z určenia úveru za bezúročný bez poplatkov za celkovo štyri chýbajúce náležitosti v spotrebiteľskej zmluve podľa § 9 ods. 2 písm. c), d), k), z) zákona č. 129/2010 Z. z.

Priznané primerané finančné zadosťučinenie poskytne žalobkyňi satisfakciu a odradí dodávateľa od porušovania práv spotrebiteľa. Inštitút primeraného finančného zadosťučinenia nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. na kompenzáciu jej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany. Účelom poskytnutia zadosťučinenia je odčinenie útrap, keď sú voči spotrebiteľovi uplatňované nezákonné nároky alebo je vystavený bezprostrednej hrozbe nezákonných nárokov, je bezdôvodne sankcionovaný, znevýhodňovaný, diskriminovaný.

Z týchto dôvodov preto súd prvej inštancie priznal žalobkyňi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 150,00 Eur tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku a v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol.

14. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Podľa § 255 ods. 1, 2 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

Vo vzťahu o výroku o trovách konania súd v danej veci s použitím Základných princípov čl. 4 CSP aplikoval na rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania princíp racionálneho zákonodarcu a o náhrade trov konania žalobcu rozhodol podľa fiktívnej normy, ktorú by zvolil, ak by bol sám zákonodarcom. Podľa tohto článku v spojení s citovanými ustanoveniami môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške. Ide o prípady, ak výška nároku závisí od úvahy súdu, čo je aj prípad prejednávanej veci.

„Nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku, pretože nemožno ho zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Žalobcu je nevyhnutné považovať za plne procesne úspešného, ak mal plný úspech čo do základu uplatneného nároku a súčasne výška plnenia, vyplývajúca z tohto jeho procesného úspechu, závisela výlučne od úvahy súdu (alebo od znaleckého posudku). Žalobcovi teda bude priznaná náhrada trov konania z prisúdenej sumy, avšak v plnej výške.“ (pozri Števček, M., Ficová S., a Baricová, J. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 926)

Podľa rozhodovacej praxe Krajského súdu v Prešove konania, v ktorých rozhodnutie o výške plnenia závisí od úvahy súdu, predstavujú výnimku zo zásady zodpovednosti za výsledok sporového konania. Úvaha súdu sa môže týkať len skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia (nie základu uplatneného nároku). Pre priznanie plnej náhrady trov konania v tomto prípade nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu sporovej strany (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti). Úvaha súdu o výške plnenia sa musí opierať o hmotné právo, spravidla o právne normy, v ktorých je rozsah nároku upravený vymedzením právne relevantných kritérií, jeho samotné určenie (vyčíslenie) vyplýva z konkrétnych okolností danej veci. Pre priznanie plnej náhrady trov konania nie je podstatný rozsah čiastočného úspechu (v nepatrnej časti alebo prevažnej časti), a to ani to, akú sumu v pomere k súdom priznanej sume strana uplatňovala. Za neúspech sa nepovažuje rozdiel medzi uplatňovanou a priznanou výškou nároku. Predpokladom pre aplikáciu tohto ustanovenia je výlučne skutočnosť, že rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu. (pozri rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 13Co/49/2018 zo dňa 28.1.2019, sp. zn. 24co/49/2017 zo dňa 22.2.2018, sp. zn. 18Co/92/2018 zo dňa 16.01.2019).

Vzhľadom na vyššie uvedené súd priznal žalobkyni ako úspešnej strane nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z prisúdenej sumy s tým, že o výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Podľa § 355 ods. 1 CSP je proti tomuto rozsudku prípustné podať odvolanie.

Podľa § 358 CSP odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 362 ods. 1 CSP odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje – teda prostredníctvom Okresného súdu Humenné na Krajský súd v Prešove. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 362 ods. 2 CSP odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 366 CSP prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a) sa týkajú procesných podmienok,

b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom dobrovoľne splnená v stanovenej lehote po nadobudnutí jeho právoplatnosti a vykonateľnosti, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. „Exekučný poriadok“ v znení neskorších predpisov.